

Szentesi Zöldi László: Vajda János verset ír

2019 április 28. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

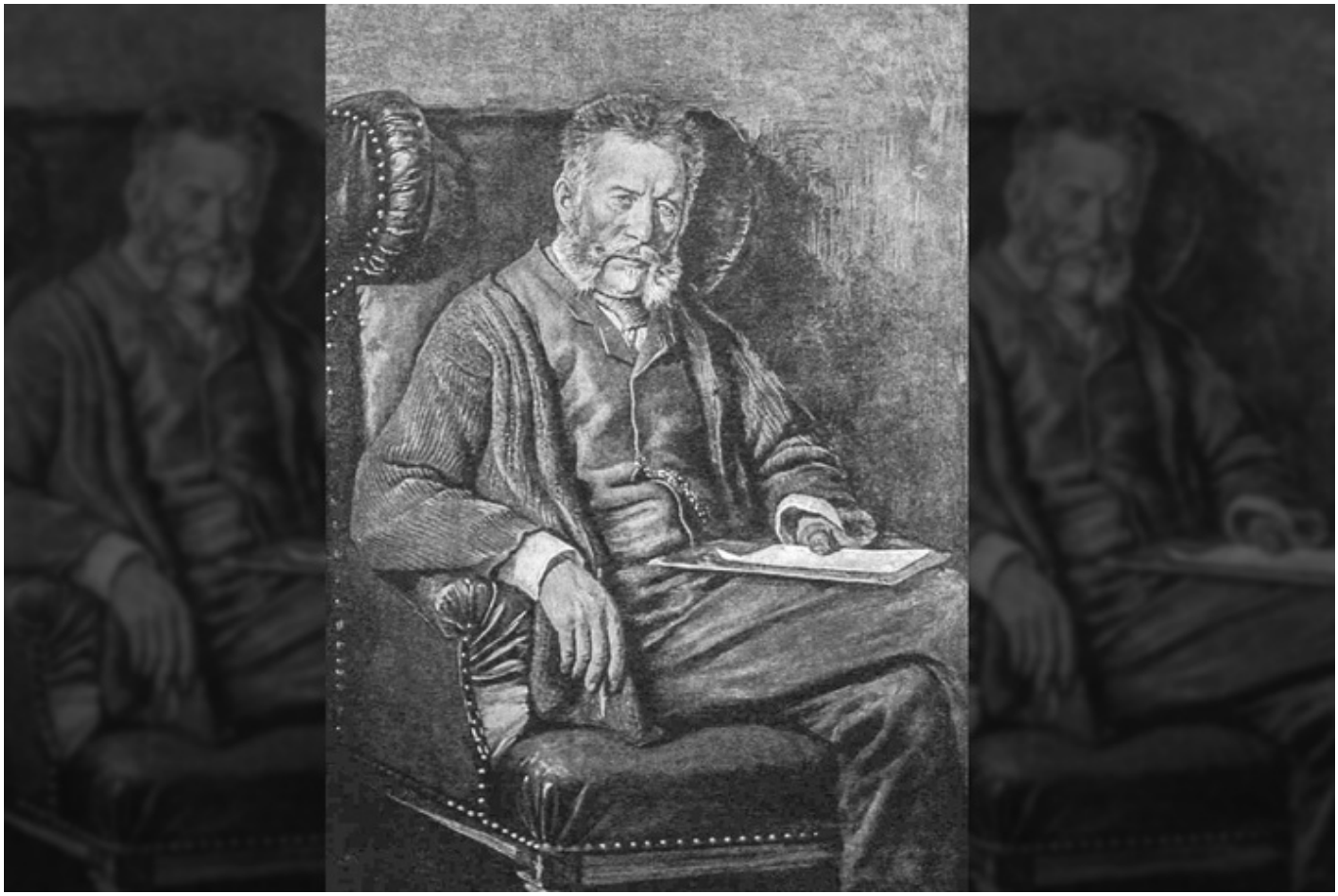
Mérték

Minden olyan gyorsan történt.

A tegnap még cselleng? jogász urak, a kávéházi Konrádok, a jogaikat hangos asztalcsapkodással követel? ifjak villámgyorsan hadrendbe fejl?dtek.

Minden olyan gyorsan történt. A tegnap még cselleng? jogász urak, a kávéházi Konrádok, a jogaikat hangos asztalcsapkodással követel? ifjak villámgyorsan hadrendbe fejl?dtek. Mire feleszméltek, már az utcán álltak valamennyien. És eleredt az es?, a márciusi es?, esett reménytelenül egész nap. A szürke ég alatt elterül? Pest városában nagy mozgolódás támadt. A lelkekben kifeszült a piros-fehér-zöld szivárvány, és a nép szó többször hangzott el, mint bármely gyakori igeköt?.

Mert olyan gyorsan történt minden. *Pet?fi* megfogadta *Szikra Ferenc* jurátus javaslatát, és lehúzta verse els? szavát, a rajtát, és ezt írta oda: talpra. Aztán már ott álltak a nyomdában, ahol *Irinyi János* patetikusan lefoglalta az amerikai Columbia nyomdagépet. Hogy minél gyorsabban meglegyenek, a papírra vetett verset *Vasvári* ollóval versszakonként levágta, és a nyomdászok sebesen kiszedték. Kés?bb *Vajda János* elkiáltja, hogy irány Buda, és húszezren indulnak át a Várba *Táncsics* felszabadítására. Este a Bánk bán el?adásán egy ábrándos tekintet?, sz?ke fiatalember áll megbabonázottan *Laborfalvi Róza* színészn? el?tt, és engedi, hogy Thália szépasszonya kokárdát t?zzön a mellére. A forradalom és a szerelem így találkozik *Jókai Mór* szívében. Mellette *Bulyovszky Gyulát* a szép színészn?, *Szilágyi Lilla* kokárdázza fel, és máris elcsattannak az els? csókok a lázas, mámoros estén. Senki sem sejti, hogy még abban az esztend?ben Jókai Laborfalvit, Bulyovszky pedig Szilágyit veszi feleségül. A forradalom nemcsak a saját gyermekeit, de a magányt is felfalja.

Ezen a napon, kés? éjszaka a fáradt *Széchenyi István* az alábbiakat írja naplójába: *„Ma látom, Magyarország tökéletes felbomlása felé halad. Hamarosan végem lesz.”* Neki is igaza van. Mindenkinek igaza van. Csakhogy az események már önálló életre keltek, nincs visszaút. A magyar rebellió megágyaz a nemzetiségi mozgalmaknak is. Horvát, rác, oláh egyszerre fordul Magyarország ellen. Hiába nyújtanák kezüket a Pilvax ifjai a hazában él?, más nyelven beszél? polgártársaknak, azok ellökik azt a kezet. Horvát, rác, oláh ugyanazt akarja, mint ?k, csak éppen a magyarság kárára. Aztán már a függetlenség, a polgári jogok sem kellenek, területet követelnek. Trianont akarnak, már akkor, 1848-ban, de *Károlyi* még sehol, *Kun Béla* sejtjeiben is csak távoli jöv?. Ott és akkor a magyar huszár az úr. Döntsön a kard. Még él a magyar a magyarban.

És özönlik, egyre csak özönlik a nép *Kossuth* zászlaja alá. A népfelkel?k, a komor és kemény magyarok ezrei gy?lnek össze a haza hívó szavára. Addigra a mi márciusi ifjaink már teljesítik hazafias kötelességüket. Lent, a Délvidéken az els? világháborút megel?legez? frontháború zajlik, a szerbek beássák magukat a sáncokba. Vajda János honvédként küzd a hadszíntéren. Lehetne tiszt is, a Károly kaszárnyában *Pándi* ezredes meg is kérdezi t?le, hogy elment-e az esze, hogy csak közember marad? De Vajda János tudja, mit akar. Mindegy neki, melyik táborba küldik, csak egy sipkát és köpenyt kér, hogy az utcára kimehessen. Hogy nehogy valaki naplopó szájh?snek tartsa, aki csak beszél a szabadságról, de cselekedni gyáva.

Vajda János ott menetel a rettenetes januári hidegben Pancsovánál. A magyar honvédek között jár, akik vakon botorkálnak, megfagynak, éhen, szomjan vesznek. Aki elmarad a seregt?l, még rosszabbul jár: a környez? falvak ellenséges hangulatú lakossága egyszer?en agyonveri. A Pilvax tegnapi ködalakja most az életéért küzd. A néma, vad pusztaságból kiválik néhány honvéd, a fagyhalál közelébe jutó Vajda felkapaszkodik velük egy Zichyfalva felé tartó szekérre. Német gazda fogadja be, fekteti ágyba, és ahogyan családtagjaival figyeli az alvó Vajdát, halottnak hiszi, olyan mereven, lélegzet nélkül alszik, mozdulatlanul.

Élete utolsó pillanatában mi jutott eszébe Pet?fi Sándornak? El?z?leg egy Fehéregyháza alatt elfolyó patak hídjánál fél órát merengett. Mire gondolhatott? Hogy nem félt, egészen bizonyos. Amikor két ezred dzsidás megbontja a magyar vonalakat, és összecsap a huszárokkal, Pet?fi csak ennyit vet oda *Lengyel József* járásorvosnak: potomság. Aztán nincs tovább, futni kezd. Fut, hogy még találkozzon *Szendrey Júliával*, a kisfiával, fut, hogy a magyar szabadságért valamikor, jobb id?kben tehessen valamit. De hiába futunk, a sorsunk el?l nem menekülhetünk. Pet?fi ?rnagy ott esik el, ahova a sors és a gondviselés állította. Elesik a hazáért, amelyet szóval és írásban szolgált, elesik a rokonszenves lengyel öregúrért, költ?társaiért, elesik a kiskunokért, a székelyekért, a színészekért, elesik Jancsiért és Iluskáért, a vén zászlótartóért.

Akkor már Vasvári Pál sem él. A legnépszer?bb márciusi ifjú, aki huszonnégy óra alatt a pesti közönség kedvence lett, két héttel Pet?fi el?tt áll az isteni ítél?szék elé. Azon a végzetes napon Vasvári a *Rákóczi*-szabadcsapat élén román felkel?k ellen indul a Gyalui-havasokba. Talán *Teleki Blanka* utolsó csókjára gondol, amint hátratekint a sötétzöld atillás katonákra, a darócos székelyekre és a többiekre. Havasnagyfalu határában aztán Vasváriék belesétálnak a román harapófogóba. A fejszével, lándzsával, puskával támadó mócok ellen vitézül tartja magát a néhány száz magyar, de végül gy?z a túler?. Vasvári alól kilövik a lovat, de harcol tovább, a túlél? *Pivány Ignác* eskü alatt tett vallomása szerint az utolsó leheletéig. Amikor a topánfalvi *Todean Simion* föléhajol, megvizsgálja, hogy él-e még, Vasvári jól érthet?en így szól: vigyetek *Iancuhoz!* Mire a móc lándzsával átdöfi a szívét. A szívét, amely mindig Magyarországért dobogott. Vasvári ?rnagy testét megölik, de a lelke tovaröppen. Elszáll a kis erdei tisztás felett, át az Érchegységen, ki az emberi ésszel felfogható univerzumból, túllép id?n és téren, és most egy kicsit idetelepszik közénk.

A március 15-i pompás kavalkád szerepl?i sorra elmerülnek az osztrák börtönök mélyén, szám?zetésbe mennek, vagy éppen barátoknál, jóakaratú idegeneknél húzzák meg magukat. Irinyi, *Irányi*, Jókai, *Tompa, Oroszhegyi* és a többiek mind-mind a puszta életükért küzdenek. A haza néhány esztend?re rend?rállammá alakul át. A hazát, a drága hazát, amelyért oly sokan adták az életüket, osztrák katonák, cseh hivatalnokok, morva besúgók árasztják el. A magyar ember szemére húzza a kalapját, és kikémlel alóla. Várja, hogy a viharfelh?k eloszoljanak. Csakhogy addigra, mire az ég kitisztul, már egy egész nemzedék száll a sírba. Halálra issza magát *Vörösmarty Mihály*, feladja Széchenyi István, sírba hanyatlik a vak *Wesselényi*, sorra elmennek a reformországgy?lések nagyjai. Az utánuk következ? nemzedék tagjai pedig, akiknek a nemzet ügyét kellene sikerre vinniük, éppen tömlöcben, szám?zetésben vagy vidéki magányban várják a jobb id?ket.

Hogy aztán azok a jobb id?k elkövetkezzenek. Mert amikor levágják a zászlótartót, valaki más veszi át t?le a lobogót. Mindig el?relovagolva, mindig el?re, ebben áll a titkos magyar recept. Hogy bármennyien maradjunk is a végén, amíg lesz tanú, aki elmeséli a nagy id?ket az utódoknak, addig a zászló soha nem hanyatlik le.

Vajda János sok-sok évvel a szabadságharc után különös úrral találkozik gyakori pesti sétáin. *„Köszöntjük egymást szívélyesen, azután továbbhaladunk, anélkül, hogy valaha a múltak emlegetésébe bocsátkoznánk. Úgyis tudjuk mindketten, mire gondolunk akkor, amikor egymást viszontlátjuk. Fogadni mernék, hogy ? is, mint én, elhaladva egymás mellett, a pancsovai szerencsétlen hadjáratra gondol."* Valóban, mit is kellene mondaniuk egymásnak? Hogy együtt látták a poklot, és a régiek emléke kísért? Hogy a holtnak véréb?l nem szabadság fakadt, hanem kompromisszum? Lehet-e, szükséges-e beszélni arról, amit úgyis tudnak, és amelyen semmilyen földi hatalom változtatni már nem képes?

Talán csak az ima ereje segítene. Vajda János hazamegy, és imádkozni próbál. De a múlt, a tovasuhanó pancsovai társ arca kísérti, eltereli gondolatait. A régiekre gondol, és arra, hogy lesz még ünnep a világon.

Talán lesz. Ha nem is ebben az életben, majd a másokéban. Erre gondol Vajda János, és tompa, sötét álomba merül. És álmában nyihognak a paripák, felsír egy gyermek, morajlik a föld. Akik oly sokat veszekedtek, akik gy?lölték egymást, most kézen fogva el?tte állnak. Jelen és jöv?, él? és holt összevegyül. Kossuth átkarolja Széchenyit, *Görgei Perczellel* parolázik, Pet?fi *Klapkát* lapogatja. Köröttük zöld liget, madárdal, mély nyugalom. Talán ez az üdvözülés, riad fel álmából Vajda, megtömi pipáját, és asztalhoz ül. Verset szokott írni ilyen magányos hajnalokon.

Szentesi Zöldi László - www.demokrata.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló